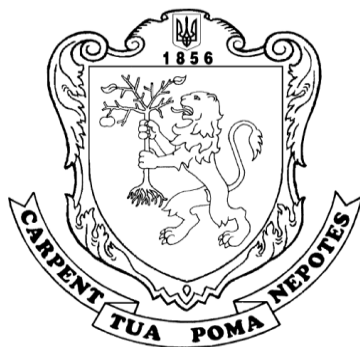

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ПРАВА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ
ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ»**

1. Профіль дисципліни

<i>Кафедра економіки</i>	Спеціальність 051 Економіка Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки Кваліфікація Доктор філософії Кількість кредитів – 4 – 120 год. Рік підготовки – 2, семестр – 4 Дні занять – відповідно до розкладу. Консультації – відповідно до графіка навчального процесу. Мова викладання – українська.
--------------------------	--

2. Інформація про викладача

Викладач	Д.е.н., доцент Грешук Галина Ігорівна
Контактна інформація	+38067-676-86-22, halyna.hreshchuk@gmail.com

АНОТАЦІЯ

Економічна ефективність використання природних ресурсів потребує вивчення законодавчих норм та комплексних заходів при їх використанні. Можливості при вирішенні проблем, що існують у сільському господарстві України, потребує прийняття виважених науково обґрунтованих організаційно-економічних рішень щодо функціонування та розвитку взаємовідносин господарюючих суб'єктів в АПК. Важливе значення у цьому має вивчення вітчизняного й світового досвіду їх використання, обґрунтування необхідності проведення їх оцінки, розробка методичних рекомендацій щодо ефективного використання з врахуванням стану навколишнього середовища, для отримання економічної ефективності. Особливу увагу слід надати впровадженню наукових розробок з економічної ефективності використання природних ресурсів шляхом навчання докторів філософії в аграрних вищих навчальних закладах.

"Економічна ефективність використання природних ресурсів" є складовою частиною наукових дисциплін з підготовки фахівців наукового плану для аграрного сектору економіки України.

Запитання для самоконтролю і тести, які вводяться в методичних рекомендаціях, а також список рекомендованих джерел інформації сприяють успішному засвоєнню навчального матеріалу для здобувачів наукового ступеня PhD.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є вивчення природних ресурсів, їх класифікації, стану, нормативно-правового забезпечення при використанні та визначення комплексної еколого- економічної оцінки сучасного стану для раціонального та ефективного їх використання.

Завданням навчальної дисципліни є визначення законодавчих норм, комплексних заходів при використанні природних ресурсів, їх еколого-економічної оцінки для раціонального та ефективного використання.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі наукового ступеня PhD отримують необхідні знання, є лекції та практичні заняття. В межах робочого часу викладач може проводити консультації для здобувачів наукового ступеня PhD . Аналогічні форми навчання можуть бути при необхідності проводитись з використанням навчальних інтернет-платформ у режимі он-лайн.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції у формі бесіди, розповіді, пояснення, дискусії та лекції з відповідним ілюструванням і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв.

Лекція у формі бесіди, розповіді, пояснення, дискусії дозволяє привернути увагу здобувачів наукового ступеня PhD до найбільш важливих питань теми лекції, винести на обговорення дискусійні питання та визначити у процесі інтерактивного комунікування особливостей сприйняття навчального матеріалу здобувачами освіти.

Лекція у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних

пристроїв – це візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядаються за допомогою мультимедійних технічних засобів. Ці дві форми лекцій можуть бути поєднані.

При проведенні практичних занять передбачене виконання практичних завдань у формі вирішення здобувачами наукового ступеня PhD ситуативних завдань (кейсів) і тестів, проведення ділових ігор, заслуховування усних відповідей, доповідей, а також рефератів та демонстрація презентацій, підготованих як індивідуальні завдання за темами, що виносяться на самостійне вивчення .

Здобувачі наукового ступеня PhD працюють з друкованими чи надісланими їм в електронній формі інформативним матеріалом та завданнями, або з інформацією в мережі Інтернет.

Процес вивчення здобувачами наукового ступеня PhD супроводжується здійсненням наукових досліджень і написанням та опублікуванням за їх результатами наукових статей, тез доповідей на конференціях, круглих столах та наукових семінарах.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Лекції і практичні заняття можуть проводитися з використанням сервісу платформ ZOOM.US., Google Classroom. Також викладач і здобувачі наукового ступеня PhD можуть спілкуватись через електронну пошту, Viber, Google Classroom, інші доступні засоби комунікації. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач наукового ступеня PhD відсутній на занятті з поважної причини, він/вона презентує виконані самостійно завдання на консультації у викладача. Під час роботи над виконанням завдань не допускається порушення засад академічної доброчесності.

РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Після вивчення навчальної дисципліни здобувачі наукового ступеня PhD здобувають такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні (ЗК відповідно до освітньої програми спеціальності «Економіка»):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу якісно нових цілісних знань.

ЗК3. Здатність до системного пошуку, відбору, класифікації, систематизації та аналізу необхідної актуальної інформації.

ЗК6. Здатність ідентифікувати, формулювати і аналізувати актуальні проблеми та приймати обґрунтовані рішення щодо шляхів їх ефективного розв'язання.

Спеціальні (фахові) (СК відповідно до освітньої програми спеціальності «Економіка»):

ФК1. Здатність до ідентифікації, розуміння і критичного оцінювання сутності актуальних соціально-економічних явищ та трендів їх динаміки і організації та проведення їх комплексних оригінальних досліджень з метою одержання обґрунтованих наукових і практичних результатів, які можуть слугувати основою для формування якісно нових моделей економічних систем та процесів.

ФК2. Здатність до розуміння і узагальнення теорії та практики розвитку економіки, критичного аналізу їх еволюції та сучасного стану, опанування відповідної наукової термінології.

ФК6. Здатність всебічно обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням економіко-математичних методів та моделей на мікро-, мезо-, та макрорівнях.

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Економічна ефективність використання природних ресурсів” здобувачі наукового ступеня PhD повинні засвоїти такі **програмні результати навчання** (ПРН відповідно до освітньої програми):

ПРН1. Знання сутності сфери і рівня своєї професійної діяльності та можливостей застосування набутих в процесі навчання на ОНП знань, дослідницьких і практичних навичок.

ПРН5. Ґрунтовні теоретичні знання з економіки та споріднених з нею наук, що охоплюють зміст сучасних концепцій економічної теорії, сформовані вітчизняними й зарубіжними науковими школами, вміння застосовувати їх у наукових дослідженнях реальних економічних проблем, генерувати при цьому власні нові наукові ідеї.

ПРН6. Вміння здійснювати критичний аналіз існуючих та креативно синтезувати нові ідеї щодо вирішення проблем розвитку економічних систем на різних їх організаційних рівнях з урахуванням їх соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумковий (семестровий) контроль з навчальної дисципліни «Економічна ефективність використання природних ресурсів» проводиться у формі іспиту, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Поточний контроль проводиться за результатами роботи аспірантів на семінарських заняттях, методом оцінювання контрольних робіт, шляхом оцінювання рефератів, індивідуальних завдань.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною системою з переведенням у систему оцінок за національною шкалою, а також забезпечення ранжування досягнень за шкалою ЄКТС.

Політика оцінювання – передбачає дотримання принципів академічної доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Академічна доброчесність - дотримання вимог Положення про академічну доброчесність у ЛНУП». Доступне за посиланням: <https://www.lnup.edu.ua/uk/nav-metviddil/zahalni-polozhennia>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Природні ресурси та їх різновиди.

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення використання природних ресурсів.

Тема 3. Послідовність дій щодо отримання дозволу на користування природними ресурсами.

Тема 4. Раціональне використання природних ресурсів та механізм дій при закінченні терміну використання.

Тема 5. Економічна ефективність при використанні природних ресурсів.

Тема 6. Екологічна ефективність при використанні природних ресурсів.

Тема 7. Економічне стимулювання раціонального використання природних ресурсів.

Тема 8. Комплексні заходи щодо покращення еколого-економічного використання природних ресурсів.

Тема 9. Правова відповідальність за порушення норм при використанні природних ресурсів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28. 06. 1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95>
2. Водний кодекс України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1995. – №24. – ст. 189. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр>
3. Господарський кодекс України : Кодекс від 16.01. 2003 р. № 436-IV. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII
5. Земельний кодекс України № 2768-III від 25.10.2001. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
6. Добровільні зобов'язання України в рамках виконання Стратегічного плану ООН щодо лісів 2017-2030 http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=176143&cat_id=32888
7. Кодекс України про надра [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1994. – №36. – ст. 340. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/132/94-вр>
8. Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.11.2016 № 932-р

9. Концепція реалізації державної політики у сфері промислового забруднення, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 № 402

10. Концепція боротьби з деградацією земель та опустелюванням, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.10.2014 № 1024

11. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08 листопада 2017 року № 820

12. Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271

13. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15.05.2003 р. № 742–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15#Text>

14. Про сільськогосподарську дорадчу діяльність : Закон України № 1807-IV від 17.06.2004 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1807-15>

15. Указ Президента України № 511/2019 «Про деякі заходи щодо збереження лісів та раціонального використання лісових ресурсів»

16. Указ Президента України №111/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23 березня 2021 року «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації»

17. Указ Президента України №722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»

18. Указ Президента України № 512/2019 «Про деякі питання розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи»

19. Указ Президента України № 381/2017 «Про додаткові заходи щодо розвитку лісового господарства, раціонального природокористування та збереження об'єктів природно-заповідного фонду»

20. Стратегія зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р

21. Стратегія забезпечення біологічної безпеки та біологічного захисту, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 1416-р

22. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Основна література

1. Борейко В.І. Економіка довкілля та природокористування: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2011. 255 с.

2. Грещук Г.І., Ратушна Б.П. Екологічне право України: навч. посібник. Львів: Галицька Видавнича Спілка, 2022. 248 с.

3. Черевко Г. В. Економіка підприємства: [підруч.] / Г. В. Черевко, Ф. В. Горбонос, А. О. Павленчик, Н. Ф. Павленчик. К. : Знання, 2010. 384 с.

4. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: підручник. 3-тє вид., випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2018. 367 с.

5. Sustainable development in the European Union. Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021. 366 p.

Додаткова література

1. Гудзь П. Економічна ефективність використання природних рекреаційних. *Регіональна економіка*. 2000. № 4. С. 148-155.
2. Грещук Г. І. Правове регулювання контролю та юридичної відповідальності у сфері використання та охорони земель в Україні. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Львів, 2019. Вип. 8. С. 63-71.
3. Грещук Г. Методичні підходи до оцінювання сталості сільськогосподарського землекористування. *Аграрна економіка*. 2019. № 3-4. С. 25-33.
4. Грещук Г.І., Нестеренко А.О. Юридичні механізми запобігання екологічним правопорушенням в агропромисловій сфері України. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права . Серія економічна. Серія юридична. 2022. Вип. 34. С. 249–257.
5. Зіновчук Н.В. Екологічна політика в АПК: економічний аспект. Львів: Львівський держ. аграр. ун-т, ННВК „АТБ”, 2007. 394 с.
6. Існюк, С. Ю., Трус І. М. Соціально-економічна ефективність природоохоронних заходів. *Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування: освіта – наука – виробництво – 2021* : збірник тез доповідей XXIV Міжнародної науково-практичної онлайн конференції (м. Харків, 29-30 квітня 2021 року). Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. С. 121-124.
7. Каракаш І.І., Харитонов Є.І. Природноресурсове право України. Навчальний посібник. Видавничий дім «Гельветика», 2018. 566 с.
8. Концептуальні засади збереження та відновлення стійкості національних екосистем / Яснолоб І.О., Чайка Т.О., Зоря О.П., Дем'яненко Н.В. *Економіка АПК*. 2019. № 8. С. 94
9. Кононенко О.М. Природно-ресурсний потенціал аграрної сфери України та його охорона. *Економіка АПК*. 2017. № 12. С. 34
10. Лопатинський Ю.М., Буринська О.І. Складові та пріоритети сталого розвитку аграрного сектору економіки: концептуально-теоретичний дискурс. *Економіка АПК*. 2018. № 6. С. 94-100.
11. Лупенко Ю.О., Малік М.Й., Булавка О.Г. Стратегічні напрями сталого розвитку сільських територій на період до 2030 року / за ред. Ю.О. Лупенка. Київ: ННЦ "ІАЕ", 2020. 60 с.
12. Пастушенко П. П. Ефективність природокористування в умовах ринку та інтеграційних процесів: теорія, методологія : монографія / П. П. Пастушенко; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України. Донецьк : Юго-Восток, 2010. 507 с.
13. Пилявський Ю. М. Екологічні погляди лібертаріанців як об'єкт дослідження: теоретичний аспект. *Формування ринк. відносин в Україні* : зб. наук. пр. 2020. № 1. С. 89-95.
14. Сучасні напрями економічного забезпечення раціонального природокористування в Україні ; [за наук. ред. акад. НААН України, д.е.н., проф. М.А. Хвесика, д.г.-м.н., проф. С.О.Лизуна; Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Нац. акад. наук України»]. К. : ДУ ІЕПСР НАН України, 2013. 64 с.

15. Ходаківська О.В. Природно-ресурсний потенціал сільських територій у контексті забезпечення їх сталого розвитку. *Сталий розвиток економіки*. 2012. № 4. С. 161-165.

16. Лесь А.В. Мотивація суб'єктів господарювання до екологізації сільськогосподарського виробництва. *Економіка АПК*. 2013. № 4. С. 112

17. Мединська Н.В. Економічний механізм природокористування в умовах децентралізації: сутнісна характеристика, типи, ієрархія. *Економіка та держава*. 2022. № 2. С. 97-102.

18. Третяк А.М., Третяк В.М., Прядка Т.М., Трофименко П.І., Трофименко Н.В. Земельні ресурси та їх використання: навч. посіб. / за ред. А.М. Третяка. Біла Церква: ТОВ "Білоцерківдрук", 2022. 304 с.

19. Управління земельними ресурсами та землекористуванням: базові засади теорії, інституціалізації, практики: монографія / А.М. Третяк та ін. Біла Церква: ТОВ "Білоцерківдрук", 2021. 227 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси - книжковий фонд читального залу Львівського НАУ (м. Дубляни, вул. В. Великого, 1, Львівської наукової бібліотеки ім. Стефаника НАН України (вул. Стефаника, 2).

2. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України.
<https://mepr.gov.ua/>

3. ЕкоСистема- національна онлайн-платформа, яка містить актуальну інформацію про стан довкілля <https://eco.gov.ua/>